

Aftrek hypotheekrente tóch niet afschaffen

Stelt u zich een lezer van dit nummer van Idee voor die de argumenten voor het al dan niet handhaven van de aftrekbaarheid van de hypotheekrente op zich in laat werken. Laat ons aannemen, dat als die lezer de balans opmaakt, hij of zij tot de conclusie komt dat de principiële (bijvoorbeeld 'arm subsidieert rijk') en praktische (bijvoorbeeld de eenwording van Europa) argumenten vóór afschaffing de doorslag geven. Dus dat de aftrek van de hypotheekrente uit ons fiscale systeem dient te verdwijnen. Licht het dan niet voor de hand, dat diezelfde lezer zich vervolgens achter de oren krabt en zich afvraagt hoe het dan komt met de eigen financiële situatie?

DOOR KEES VERHAAR

Wat betekent die afschaffing voor de eigen portemonnaie, voor de financiële planning die (uiteraard) gebaseerd is op de bestaande aftrek? Onze lezer zit immers niet te wachten op een forse inkomensachteruitgang (wie wel eigenlijk?) –en hoe wegen dan die principiële en praktische argumenten in vergelijking met het eigen hemd, dat nu eenmaal nader is dan de rok? Dit is een reële en terecht gestelde vraag, waarover de voorstanders van de afschaffing natuurlijk ook nagedacht hebben. Dus zullen zij de lezer gerust stellen. Want natuurlijk komt er een overgangsregime en zullen de tarieven van de inkomstenbelasting door de overheid in opdracht van de politiek zó worden gekozen, dat praktisch niemand er op achteruit gaat. Voor de uitzondering die tussen de wal en het schip valt, zal bovendien ook een goede oplossing worden gezocht.

Logische conclusie

Desondanks kan ik me wel voorstellen, dat onze lezer zich dan eens achter de oren krabt. Er wordt hem of haar immers gevraagd om te vertrouwen op een eerlijk tarief, vastgesteld door de overheid en de politiek. Maar de aftrekbaarheid van de hypotheekrente was bij de aanschaf

FOTO: HERMAN WOUTERS

WIE VERTROUWT DE OVERHEID NA JARENLANGE NS-ELLEENDE?

van de eigen woning begroot voor een periode van dertig jaar. Hoe vaak maak je mee, dat diezelfde overheid een tarief dertig jaar lang ongemoeid laat? Ligt het niet meer voor de hand, zeker nu de financiële zorgen van het rijk zo groot zijn, om te verwachten dat dat tarief op korte termijn gaat bewegen? We moeten immers de broekriem aanhalen, het zuur gaat voor het zoet uit, iedereen moet inleveren omdat de staatsschuld en het begrotingstekort anders boven EU-normen uitkomen, enzovoorts.

Daarenboven, is het niet wat veel gevraagd, zo zal die lezer denken, om te vertrouwen, in een overheid die van de ene dag op de andere voorstelt om de aftrekbaarheid van allerlei regelingen af te schaffen, die als werkgever ambtenarensalarissen dreigt te bevriezen, en anders in ieder geval de uitkeringen wel. Die, in wat ruimere zin, diezelfde lezer beloofd had dat hij of zij geweldige winst zou boeken bij de privatisering van de spoorwegen, de publieke nutsvoorzieningen, kabel en telefonie. Valt het te verwachten, dat die lezer dat soort toezeggingen, en daarmee de overheid en de politiek, vertrouwt na een zomer met een bedreigde elektriciteitsvoorziening, na een jarenlange en nog immer voortdurende ellende met vertraagde treinen.

Het valt te verwachten dat dit soort vragen bij onze lezer door het hoofd spelen. De uitkomst laat zich raden. Recente cijfers van het SCP geven immers aan, dat het vertrouwen in regering en overheid dramatisch gedaald is. En dat ongeacht achtergrondkenmerken als sexe, leeftijd of opleidingsniveau. Waar grofweg nog maar 35% van de bevolking vindt dat de overheid goed functioneert, is het zelfs beter om het probleem te onderkennen, door te stellen dat zo'n 65% van de bevolking vindt dat de overheid niet goed (genoeg) functioneert.

Vanwege dat scherp afgenomen vertrouwen in de overheid, valt niet aan te nemen dat onze lezer diezelfde overheid wél zal vertrouwen als het gaat om het repareren van de gevolgen van het afschaffen van de hypotheekrenteaftrek. Dat is een niet meer dan logische conclusie, gezien het algemene oordeel over het functioneren van de overheid enerzijds en zijn persoonlijke grote belang anderzijds.

Onbetrouwbaarheid

Ik denk dat het wijs is, ondanks de sterke argumenten die pleiten vóór afschaffing, om

het principe van de aftrekbaarheid onaangetaast te laten. Een principe is in ieder geval betrouwbaarder, dan een tarief. En een principe waarop veel mensen hun huishoudboekje gepland hebben is, zakelijk en emotioneel, van te grote betekenis om te wijzigen zonder dat het gevoel bestaat dat zo'n verandering in veilige en betrouwbare handen is. Tegelijkertijd wil ik hiermee niet in het kamp terecht komen, van degenen die stellen dat de overheid onbetrouwbaar is. Dat weiger ik namelijk te geloven. Al is het maar om de simpele reden, dat in een democratische samenleving uiteindelijk de burgers de overheid zijn. Mijn mensbeeld staat niet toe te geloven dat wij met z'n allen onbetrouwbaar zijn (wat niet wil zeggen, dat we geen – soms forse – steken kunnen laten vallen). Volgens mij ligt hier juist voor D66 een belangrijke kwestie, die veel meer aandacht behoeft. Namelijk de vraag naar het eigenaarschap van de overheid, de gemeenschap zo men wil, en uiteindelijk van de democratie. Persoonlijk denk ik, dat die vraag veel dieper gaat, en ook principiëler is, dan issues als de gekozen burgemeester waar onze partij ze vanouds mee verbindt.

Een ingrijpende en majeure actie als het afschaffen van de aftrekbaarheid van de hypotheekrente, de rots waarop velen hun huis gebouwd hebben, is een investering in het gebrek aan vertrouwen in de overheid. Zolang 'wij' geen vertrouwen in onszelf (d.i. de overheid of de politiek) meer durven te hebben, is het ondanks alle argumenten die pleiten voor zo'n besluit, daarom politiek en maatschappelijk wijzer om die aftrekbaarheid tóch maar niet af te schaffen.

De auteur is redacteur van Idee